

იურიდიული დახმარების სამსახური, რომორც თანასწორობის გარანტია ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით

სულხან გველესიანი

იურიდიული დახმარების სამსახურის დირექტორის მოადგილე

ადამიანის უფლებების დაცვის გარანტიას ქვეყანაში მართლმსაჯულების სისტემა წარმოადგენს. მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობა კი ყველა ადამიანის უფლებაა. უფასო იურიდიული დახმარების სამსახური მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობის უმთავრესი ინსტრუმენტია, რომელიც მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობას უზრუნველყოფს იმ ადამიანებისთვის, ვისაც მისი ეკონომიური თუ სოციალური მდგომარეობის გამო შეზღუდული აქვს ეს უფლება.

იურიდიული დახმარების სამსახური სახელმწიფო ორგანიზაციაა, რომელიც უზრუნველყოფს უფასო სამართლებრივ დახმარებას მოწყვლადი ბენეფიციარებისთვის. სამსახური 2007 წლის ივლისში შეიქმნა და დღეისათვის, იურიდიული დახმარების ბიუროებისა და საკონსულტაციო ცენტრების მეშვეობით, საქართველოს თითქმის მთელ ტერიტორიას ფარავს.

I. მოკლე ისტორია

2005-2006 წლებში იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში, საცდელი პროექტის ფარგლებში, შეიქმნა „საზოგადოებრივი ადვოკატის სამსახური“. თბილისსა და ზესტაფონში გაიხსნა პირველი ბიუროები.

2007 წელს ძალაში შევიდა საქართველოს კანონი „იურიდიული დახმარების შესახებ“, რომელმაც იურიდიული დახმარების სისტემის ინსტიტუციური მოწყობა, ბენეფიციართა წრე

და სერვისით სარგებლობის პირობები განსაზღვრა. ქვეყნის მასშტაბით, დამატებით ამოქმედდა იურიდიული დახმარების რაღა ახალი ბიურო.

2008 წელს გაიხსნა პირველი საკონსულტაციო ცენტრები ოზურგეთსა და ამბროლაურში. დაიწყო მუშაობა იურიდიული დახმარების ხარისხის შეფასების სისტემაზე, ასევე საზოგადოებრივი ადვოკატების პროფესიულ სტანდარტებზე. ამოქმედდა სისხლის სამართლის იურიდიული კლინიკის პროექტი.

2009 წელს შეიქმნა მოწვეულ საზოგადოებრივ ადვოკატთა რეესტრი. მასში რეგისტრირებული ადვოკატები საქმეებში ერთვებიან ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევაში.

2010 წელს ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ ახალციხეში, მარნეულში, ახალქალაქსა და წალკაში ამოქმედდა იურიდიული დახმარების ბიუროები, სადაც ორენოვანი იურისტები დასაქმდნენ.

2014 წელს იურიდიული დახმარების სამსახური გახდა პარლამენტის წინაშე ანგარიშვალდებული, დამოუკიდებელი ორგანიზაცია. შეიქმნა სამსახურის სამეთვალყურეო კოლეგიური ორგანო – იურიდიული დახმარების საბჭო, რომელიც ცხრა წევრითაა დაკომპლექტებული. საბჭოს წევრთა უფლებამოსილების ვადა სამი წელია.

2015 წელს სამსახურის მანდატი გაფართოვდა სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის საქმეებზე. კერძოდ, საადვოკატო მომსახურება უზრუნველყოფილი გახდა საოჯახო და სამემკვიდრეო დავებზე, ასევე სოციალური

დაცვის საკითხებზე, როცა ბენეფიციარი გადახდისუუნაროა, ხოლო საქმე – რთული და მნიშვნელოვანი.

2016 წელს კვლავ გაიზარდა სამსახურის მანდატი და მოიცვა 18-21 წლამდე ბრალდებულების სავალდებულო წესით დაცვა, ასევე არასრულწლოვანი დაზარალებულის და არასრულწლოვანი მოწმის დაცვა; საადვოკატო მომსახურება თავშესაფრის მაძიებლებისათვის. სილნალში ამოქმედდა იურიდიული დახმარების მე-12 ბიურო.

2017 წელს სამსახურს დაევალა ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა გადახდისუუნარობის მიუხედავად. შეიქმნა იურიდიული დახმარების მიმწოდებელთა ქსელი. განახლდა სამსახურის ვებგვერდი. ჩატარდა რეგიონული კონფერენცია – „დამოუკიდებელი იურიდიული დახმარების გამოწვევები და მნიშვნელობა“.

2018 წელს თბილისში ჩატარდა „სისხლის სამართლის სისტემებში იურიდიული დახმარების ხელმისაწვდომობის“ მე-3 საერთაშორისო კონფერენცია. სამსახური ახორციელებს სასამართლოში ძალადობის მსხვერპლთა/სავარაუდო მსხვერპლთა დაცვას მათი გადახდისუუნარობის მიუხედავად. გაფართოვდა მანდატი უძრავ ნივთებთან და შრომით ურთიერთობებთან დაკავშირებულ დავებზე.

2019 წელს უფასო სამართლებრივი დახმარების ტერიტორიული ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით საკონსულტაციო ცენტრები გაიხსნა დუისში, შუახევსა და ცაგერში. ოზურგეთში გაიხსნა იურიდიული დახმარების ბიურო. წეროვნის დევენილთა დასახლებაში ამოქმედდა იურიდიული დახმარების ონლაინ ოთახი.

2020 წელს დაარსდა იურიდიული დახმარების სამსახურის სასწავლო ცენტრი. დაინერგა საზოგადოებრივი ადვოკატის მიერ განეული იურიდიული დახმარების ხარისხის შეფასების სისტემა. გაიხსნა 16 საკონსულტაციო ცენტრი სხვადასხვა რეგიონში.

II. იურიდიული დახმარების სამსახურის დამოუკიდებლობა და იურიდიული დახმარების სამსახურის საბჭო

იურიდიული დახმარების სამსახური დამოუკიდებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირია, რომელიც მხოლოდ პარლამენტთან არის ანგარიშვალდებული. იმ პირობებში, როდესაც საქართველოში სახელმწიფო ინსტიტუტებს არსებობის ძალიან მცირე ისტორია აქვთ, ბუნებრივია, საზოგადოებაში მათ მიმართ ნდობის ჩამოყალიბებას გარკვეული დრო და ძალისხმევა სჭირდება. სწორედ ამიტომ, მნიშვნელოვანია იურიდიული დახმარების სამსახურის ინსტიტუციური დამოუკიდებლობა. მართალია, ადვოკატი თავისი პროფესიული საქმიანობის დროს დამოუკიდებელია, რომელიც არა მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციით და ადვოკატთა შესახებ კანონით არის უზრუნველყოფილი, არამედ მრავალი საერთაშორისო დოკუმენტით, თუმცა იურიდიული დახმარების სამსახურის დამოუკიდებლობა კიდევ უფრო ამყარებს საზოგადოებაში ამ ინსტიტუტის მიმართ ნდობის ხარისხს.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, 2014 წელს შეიქმნა იურიდიული დახმარების სამსახურის საბჭო. საბჭო შედგება 9 წევრისაგან, რომელთაგან:

3 წევრს ირჩევს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭო;

3 წევრს ირჩევს საქართველოს სახალხო დამცველი;

1 წევრს იურიდიული დახმარების ბიუროების ადვოკატთაგან შეარჩევენ იურიდიული დახმარების ბიუროები;

1 წევრს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს თანამშრომელთაგან წარადგენს საქართველოს იუსტიციის მინისტრი;

1 წევრს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს არამოსამართლე წევრებისაგან წარადგენს საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო.

საბჭოს წევრი თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია. იურიდიული დახმარების საბჭოს ძირითადი ფუნქციებია იურიდიული დახმარების სამსახურის დირექტორის არჩევა და განსაზღვრულ შემთხვევებში მისთვის უფლებამოსი-

ლების ვადამდე შეწყვეტა; სამსახურის სტრატეგიის დამტკიცება და მისი შესრულების მონიტორინგი; იურიდიული დახმარების სამსახურის და საბჭოს შესაბამისი დებულებების დამტკიცება და სხვა.

III. იურიდიული დახმარებით მოსარგებლე პირები და იურიდიული დახმარების სამსახურის სერვისები

იურიდიული დახმარებით მოსარგებლე პირები არიან საქართველოს მოქალაქე, მოქალაქეობის არმქონე პირი, უცხო ქვეყნის მოქალაქე, რომელიც აკმაყოფილებს იურიდიული დახმარების შესახებ საქართველოს კანონითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით დადგენილ კრიტერიუმებს.

იურიდიული დახმარების სამსახური ბენეფიციარებს სთავაზობს ორი სახის მომსახურებას:

იურიდიული კონსულტაცია და იურიდიული დახმარება. იურიდიული კონსულტაცია - სამართლებრივი რჩევა ხელმისაწვდომია ყველასთვის ნებისმიერ სამართლებრივ საკითხზე. ამ კომპონენტში, კანონი არ აწესებს არანაირ შეზღუდვას და არ განსაზღვრავს კრიტერიუმებს. 2019 წელს იურიდიული დახმარების სამსახურმა კონსულტაცია გაუწია 35 834 ბენეფიციარს. გაწეული კონსულტაციების რაოდენობა წლიდან წლამდე იზრდება. მაგალითად, თუ 2018 წელს ეს მაჩვენებელი 31 110 იყო, დღეს ეს მაჩვენებელი დაახლოებით 4000-ით არის გაზრდილი.

იურიდიული დახმარება მოიცავს სამართლებრივი დოკუმენტების შედგენას, წარმომადგენლობას სასამართლოში, როგორც ადმინისტრაციული და სამოქალაქო, ასევე სისხლის სამართლის მიმართულებით. იურიდიული დახმარების სამსახური წარმომადგენლობას ახორციელებს ასევე ადმინისტრაციულ ორგანოში.

იურიდიული დახმარების მოსარგებლე პირები:

სისხლის სამართლის მიმართულებით

- ▶ გადახდისუუნარო ბრალდებული, თუ ის მოითხოვს ადვოკატის დანიშვნას; არსებობს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით დადგენილი სავალდებულო დაცვის შემთხვევა და სისხლის სამართლის საქმეში არ მონაწილეობს ბრალდებულის მიერ აყვანილი ადვოკატი (დაცვა შეთანხმებით).
- ▶ ბრალდებული არის არასრულწლოვანი;
- ▶ ბრალდებულმა არ იცის სისხლის სამართლის პროცესის ენა;
- ▶ ბრალდებულს აქვს ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლი, რაც ხელს უშლის მის მიერ საკუთარი დაცვის განხორციელებას;
- ▶ გამოტანილია განჩინება (დადგენილება) სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ;
- ▶ ჩადენილი ქმედებისათვის საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა უვადო თავისუფლების აღკვეთის სახით;
- ▶ მიმდინარეობს მოლაპარაკება საპროცესო შეთანხმების დადების თაობაზე;
- ▶ სისხლის სამართლის საქმეს იხილავს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო;
- ▶ ბრალდებული თავს არიდებს სამართალდამცავ ორგანოში გამოცხადებას;
- ▶ ბრალდებული გააძევეს სასამართლო სხდომის დარბაზიდან;
- ▶ ბრალდებული არაიდენტიფიცირებული პირია;
- ▶ განიხილება გამარტივებული პროცედურის გამოყენებით უცხო სახელმწიფოში ექსტრადიციის საკითხი;
- ▶ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევაში;
- ▶ სასამართლო უფლებამოსილია, ბრალდებულს ან მსჯავრდებულს დაუნიშნოს ადვოკატი სავალდებულო წესით თუ ბრალდებულის ან მსჯავრდებულის ადვოკატი არასაპატიო მიზეზით არ ცხადდება სასამართლოში, რაც, სასამართლოს შეფასებით, აჭიანურებს საქმის განხილვა; ბრალდებულის ან მსჯავრდებულის ადვოკატი

საპატიო მიზეზით არ ცხადდება სასამართლოში, სასამართლო სხდომას გადადებს არაუმეტეს 10 დღით. ამ ვადის გასვლის შემდეგ სასამართლო უფლებამოსილია, ბრალდებულს ან მსჯავრდებულს დაუნიშნოს ადვოკატი სავალდებულო წესით;

- ▶ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების ნებისმიერ სტადიაზე არასრულწლოვანი ბრალდებული/მსჯავრდებული/გამართლებული და დაზარალებული უზრუნველყოფილი არიან უფასო იურიდიული დახმარებით, თუ საქმეში არ მონაწილეობს არასრულწლოვნის მიერ აყვანილი ადვოკატი (დაცვა შეთანხმებით);
- ▶ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების ნებისმიერ სტადიაზე არასრულწლოვან გამოსაკითხ პირს/მოწმეს შეუძლია ისარგებლოს უფასო იურიდიული დახმარების უფლებით;

სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის მიმართულებით

- ▶ გადახდისუუნარო პირებისთვის;
- ▶ ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი/სავარაუდო მსხვერპლი უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით (შემაკავებელი ორდერის გამოცემა/გასაჩივრება) პირის გადახდისუუნარობის შემთხვევაში;
- ▶ პატიმრობის კოდექსით გათვალისწინებული დისციპლინური წარმოებისას ბრალდებული/მსჯავრდებული უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით, პირის გადახდისუუნარობის შემთხვევაში;
- ▶ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული წარმოებისას სავარაუდო სამართალდამრღვევი/სამართალდამრღვევი უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით, პირის გადახდისუუნარობის შემთხვევაში;
- ▶ არანებაყოფლობითი ფსიქიატრიული დახმარების მიზნით პირის სტაციონარში მოთავსებისას პაციენტი/ბრალდებული უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმა-

რებით, პირის გადახდისუუნარიანობის მიუხედავად;

- ▶ პირის მხარდაჭერის მიმღებ პირად ცნობისას პირი უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით, გადახდისუუნარიანობის მიუხედავად;
- ▶ საერთაშორისო დაცვით მოსარგებლე პირის მიმართ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის VII⁶ თავით გათვალისწინებული სამართალწარმოებისას იგი უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით, პირის გადახდისუუნარიანობის მიუხედავად;
- ▶ პაციენტის არანებაყოფლობითი იზოლაციის სასამართლოში საქმის განხილვისას პირი უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით, პირის გადახდისუუნარიანობის მიუხედავად;
- ▶ ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლი/სავარაუდო მსხვერპლი უზრუნველყოფილია იურიდიული დახმარებით პირის გადახდისუუნარიანობის მიუხედავად, როდესაც მსხვერპლის/სავარაუდო მსხვერპლის დაცვისა და მოძალადის გარკვეული მოქმედებების შეზღუდვის უზრუნველსაყოფად დამცავი ორდერის გამოცემის საკითხს განიხილავს სასამართლო საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 21¹³-ე მუხლით დადგენილი წესით, თუ პირმა ზოგადი წესით არ აირჩია ადვოკატი;
- ▶ იურიდიული დახმარების სამსახური უზრუნველყოფს იურიდიული კონსულტაციისა და იურიდიული დახმარების (სამოქალაქო და ადმინისტრაციული საქმეები) ყველა არასრულწლოვნისთვის თანაბარ ხელმისაწვდომობას ბავშვის უფლებათა კონვენციის, მისი დამატებითი ოქმებისა და საქართველოს სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებების, აგრეთვე ბავშვის უფლებათა კოდექსით გათვალისწინებული ბავშვზე მორგებული მართლმსაჯულების მიდგომების საშუალებით, პირის გადახდისუუნარიანობის მიუხედავად;
- ▶ იურიდიული დახმარების სამსახურის დირექტორმა იურიდიული დახმარების სა-

ბჭოს მიერ განსაზღვრული კრიტერიუმების საფუძველზე შეიძლება მიიღოს გადაწყვეტილება იმ პირისთვის იურიდიული დახმარების გაწევის შესახებ, რომელიც არ არის სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრირებული ოჯახის წევრი;

2019 წელს იურიდიული დახმარების სამსახურმა წარმოებაში მიიღო 18 044 საქმე. მნიშვნელოვანია ასევე არასრულწლოვანთა უფლებების დაცვის კუთხით იურიდიული დახმარების სამსახურის საქმიანობა. 2020 წლიდან არასრულწლოვანი სარგებლობს უფასო იურიდიული კონსულტაციისა და იურიდიული დახმარების უფლებით, თუ საქმეში არ მონაწილეობს მის მიერ აყვანილი ადვოკატი (დაცვა შეთანხმებით). აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ იურიდიული დახმარების სამსახურის ადვოკატებს გავლილი აქვთ სპეციალური კურსი, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კუთხით და მათ მინიჭებული აქვთ სპეციალიზაცია.

ცხადია, მნიშვნელოვანია მოქალაქეებისთვის ხელმისაწვდომი იყოს უფასო იურიდიული დახმარების სერვისები, მაგრამ არანაკლებ მნიშვნელოვანია გარანტირებული იყოს განუყოფელი მომსახურების ხარისხი. განუყოფელი მომსახურების ხარისხის უზრუნველსაყოფად იურიდიული დახმარების სამსახურის აპარატში ფუნქციონირებს ორი სამმართველო, სამოქალაქო-ადმინისტრაციული სამართლის და სისხლის სამართლის მიმართულებით. 2019 წელს იურიდიული დახმარების სამსახურმა შექმნა იურიდიული მომსახურების ხარისხის შეფასების სისტემა, რომელიც ადგენს საქმის წარმოების სტანდარტებს და ორიენტირებულია განგრძობადი განათლების საჭიროებების გამოვლენაზე. ამავე წელს, იურიდიული დახმარების სამსახურში შეიქმნა სასწავლო ცენტრი, სადაც ადვოკატები ინტენსიურად გადიან სხვადასხვა სასწავლო პროგრამებს, რაც, თავის მხრივ, აისახება იურიდიული დახმარების სამსახურის მიერ განუყოფელი მომსახურების ხარისხში.

IV. ბოლო წლებში განხორციელებული რეფორმები

იურიდიული დახმარების სამსახურში 2019-2020 წლებში განხორციელდა რეფორმები და გაიზარდა იურიდიული დახმარების სამსახურის მომსახურების ცენტრების რაოდენობა. ტერიტორიული დაფარვა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს მაშინ, როდესაც რეგიონებში კვალიფიციური იურიდიული მომსახურების დეფიციტია. 2019 წლამდე იურიდიული დახმარების სამსახურის 12 ბიურო და 7 საკონსულტაციო ცენტრი ფუნქციონირებდა, ხოლო 2020 წელს კი გვაქვს 13 ბიურო და 25 საკონსულტაციო ცენტრი. ცნობიერების ამაღლება სხვადასხვა იურიდიულ საკითხზე უმნიშვნელოვანესია ქვეყნის სწრაფი და დემოკრატიული განვითარებისთვის. აღსანიშნავია, რომ მხოლოდ 2019 წელს გაიმართა 200-მდე გასვლითი შეხვედრა მოსახლეობასთან, სადაც განხილული იყო საკითხები ოჯახში ძალადობასთან, ბავშვთა უფლებებთან, მინის რეგისტრაციის საკითხებთან და სხვა აქტუალურ თემებთან დაკავშირებით. ცნობიერების ამაღლებასთან ერთად მნიშვნელოვანია იურიდიული დახმარების სამსახურის სერვისების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება. ამ მიზნით 2020 წლის 6 ივლისიდან იურიდიული დახმარების სამსახური ახორციელებს რადიო პროექტს „სამართლებრივი რჩევები“, რომლის მიზანია მოსახლეობის სამართლებრივი ცნობიერების ამაღლება.

აღსანიშნავია, რომ იურიდიული დახმარების სამსახურმა მჭიდრო პარტნიორული ურთიერთობები დაამყარა, როგორც საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, ასევე უნივერსიტეტებთან. უნივერსიტეტებთან გაფორმებული მემორანდუმების ფარგლებში მაგისტრატურის სტუდენტებს შესაძლებლობა აქვთ ადვოკატების მენტორობით გაიარონ პრაქტიკა. საერთაშორისო პარტნიორებთან მჭიდრო ურთიერთობის თვალსაჩინო მაგალითია იურიდიული დახმარების სამსახურში ადვოკატთა ანაზღაურების სისტემის რეფორმირება. აღნიშნული რეფორმა დაფუძნებულია გერმანიის ადვოკატთა ანაზღაურების სისტემაზე. რეფორმირების ნაწი-

ლში საექსპერტო მიმართულებით სამსახურს დიდი დახმარება გაუწია გერმანიის ფედერალურმა ადვოკატთა ასოციაციამ. რეფორმის იმპლემენტაციის პროცესი დაწყებულია, რომელიც უნდა დამტკიცდეს იურიდიული დახმარების საბჭოს მიერ.

V. იურიდიული დახმარების სამსახურის სტრუქტურა ევროპის ქვეყნებში

საქართველოს იურიდიული დახმარების სამსახურის სტრუქტურის ზუსტი ანალოგი ევროპის ქვეყნებში არ არსებობს, თუმცა არსებობენ ქვეყნები, სადაც სტრუქტურის გარკვეული კომპონენტები მსგავსია. ამ მხრივ საინტერესოა ორი ქვეყნის მაგალითი, რომელთაგან ერთი განსხვავებულია, ხოლო მეორე მსგავსია. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და განსხვავებულია დამოუკიდებლობის კომპონენტი, ისევე როგორც კოლეგიური ორგანოს არსებობა მმართველ რგოლში.

1. ფინეთი

ფინეთში როგორც იურიდიულ დახმარებას, ასევე მის ადმინისტრირებას ხელმძღვანელობს იუსტიციის სამინისტრო. ფინეთში, იურიდიული დახმარების ოფისებში დასაქმებული არიან ადვოკატები, თუმცა იურიდიული დახმარების გაწევა კერძო ადვოკატსაც შეუძლია, რომელიც ფინეთის ადვოკატთა ასოციაციის ან სხვა ლიცენზირებული ასოციაციის წევრია. საქართველოს იურიდიული დახმარების სამსახურშიც ირიცხებიან კერძო ადვოკატები და მათ გადაეცემათ მხოლოდ ინტერესთა კონფლიქტის საქმეები.

ფინეთში, ბენეფიციარს აქვს უფლება, არჩევანი გააკეთოს იურიდიული დახმარების სამსახურში დასაქმებულ ადვოკატებსა და კერძო ადვოკატს შორის, რომლებიც შემდეგ განახორციელებენ მის დაცვას სახელმწიფოს ხარჯზე. საქართველოში ამ არჩევანის გაკეთების საშუალება ბენეფიციარს არ აქვს. საქართველოს იურიდიულ დახმარების სამსახურში არსებობს

საქმეთა ელექტრონული, ავტომატური გადანაწილების სისტემა, რომელიც, ერთი მხრივ, ამოწმებს ადვოკატის დატვირთულობას, ხოლო მეორე მხრივ, ელოდება ადვოკატის დასტურს, პირველადი ინტერესთა კონფლიქტის არარსებობის შესახებ.

2. მოლდოვა

განსხვავებით ფინეთისგან, მოლდოვაში არსებობს იურიდიული დახმარების სამსახურის ინსტიტუციური მონყოლა, რომელიც განსხვავდება ქართული მოდელისგან, თუმცა გარკვეული მსგავსებებიც არსებობს.

მოლდოვაში, იურიდიული დახმარების მენეჯმენტს და ადმინისტრირებას ახორციელებს ეროვნული იურიდიული დახმარების საბჭო და ადვოკატთა ასოციაცია. ნაციონალური იურიდიული დახმარების საბჭოს შემადგენლობაში შედიან იუსტიციის სამინისტროს, ფინანსთა სამინისტროს, ადვოკატთა ასოციაციისა და უზენაესი სასამართლოს წარმომადგენლები. ერთი წევრის არჩევა ხდება არასამთავრობო ორგანიზაციების და აკადემიური წრეების მიერ.

განსხვავებით ყველა ევროპული ქვეყნების იურიდიული დახმარების სამსახურებისგან, საქართველოში არსებობს უფასო კონსულტაციის სერვისი, რომელიც გადახდისუუნარობის კრიტერიუმის გათვალისწინების გარეშე, შეუზღუდავად ხელმისაწვდომია ყველა მოქალაქისთვის. მნიშვნელოვანია ამ სერვისის გაძლიერება 2019-2020 წლებში, როდესაც იურიდიული დახმარების სამსახური, დისტანციურად კონსულტაციას უწევდა ქართველ ემიგრანტებს საქართველოს ფარგლებს გარეთ. კონსულტაციის გაწევა შესაძლებელია, როგორც პირისპირ, ასევე სატელეფონო ზარის, სოციალური ქსელებისა და ვებ გვერდის დახმარებით.

იურიდიული დახმარების სამსახურის როლი საზოგადოებაში განსაკუთრებით დიდია, როგორც სამართლებრივი, ასევე მორალური თვალსაზრისითაც. იგი თანასწორობის და ადამიანის უფლებების დაცვის გარანტია ჩვენი საზოგადოების ყველაზე მოწყვლადი წევრებისთვის.